

III. DOCUMENTAR, DEZBATERI, POLEMICI

Marea diasporă a graiului străbun

conf. univ. dr. Ion D. Dunăreanu,
Târgu-Mureș

Cele prezentate în această lucrare constituie rezultatele unor căutări desfășurate timp de 20 de ani, căutări care continuă și în prezent.

Ipoteza de lucru mi-a fost sugerată de cercetările de anvergură ale renumitei savante Maria Gimbutas, care a identificat prezența unei strălucite civilizații în arealul care cuprinde teritoriul actual al României și țările din jur.

Această civilizație a dispărut în mod misterios, iar arheologia și istoria nu vor putea niciodată să descopere date concludente și semnificative pentru a contura imaginea acestei civilizații, fără aportul altor științe.

Problematika poate fi abordată cu bune rezultate, din perspectiva lingvisticii, mai exact prin explorări pe care le-aș numi *de arheologie lingvistică*, studii comparative de semantică și vocabular, care să ofere material argumentativ pentru orice studii de arheologie și protoistorie.

În substanța ei intimă, aceasta limbă pare a fi pelasgo-traco-getodacă. Fondul principal de cuvinte al acestui grai originar se află disipat în aproape toate limbile și dialectele europene, care cuprind atât elemente pre-latine, cât și elemente dacice.

Cele mai frapante constatări privesc limba greacă și limbile scandinave (în special *finlandeza* și *suedeza*), dar și *irlandeza veche*, *germana*, *engleza* și *franceza*, precum și limbi ale populațiilor din proximitatea vieții înaintașilor noștri.

Un caz aparte îl reprezintă congruențele lingvistice din limba getodacă și limba *sârbă*.

Nu mai puțin frapante sunt congruențele lexicale dacoromâno-*chineze*, *-japoneze*, *-arabe hindi* acestea indicând cu o înaltă probabilitate producerea cândva, în trecutul neexplorat încă, a celei mai mari diaspore umane.

Prezint în continuare câteva eșantioane ale acestor congruențe lingvistice.

1.-Dacia în contextul european, oglindită în limba strămoșilor; relația biunivocă dintre limba getodacă și celelalte limbi europene

Limbi oficiale din Europa (vezi și lucrarea cu titlul *Școala românească față-în- față cu dezideratul*

multilingvismului, prezentată la Simpozionul Internațional "Tradiții, valori și perspective în științele educației", Cluj, 18-19 mai 2007)

1-albaneză: ajo, ar, asi, askund, baltë, buzë, çdo, çizme, çliroj, depërtoj, detyrë, dy, djersë, dhjetë, dhuroj, dreq, dreqos, drojë, duk, edh, ëhë, erë, etje, fashë, fëmijë, fendë, fët, fit, fqinjë, frikac, frikë, fugë, fulqi, furkuliçë, fyell, gaster, gërrlë, gisht, gjysh, hendek, herë, hirësi, hop, hyj, ja, kaçere, kalë, kaminë, kapth, këmishë, kep, kikë, kokël, kridhë, kujë, kut, kuti, lajtoje, lëkund, lëpizë, lepur, ligj, lomme, lufta, lundra, maç, majë, makth, martesë, melicë, mëmë, mërkurë, mjegull, mollë, moshë, musha, mushicë, në, nëper, ninananë, ortak, ose, pare, Perëndi, presh, prift, qen, qytet, qytk, ronis, rrek, sërë, shavar, shef, shfryj, shkarpë, shkopth, shkruaj, skaj, sorrë, sovajkë, strajcë, tartakot, tek, trumë, tumbë, vapë, verë vtujë, zë (cca. 3- 4000 congruențe);

2-belarusă: белы вока сухі два мгла не новы пры, шнур ты змяя

3-bulgară: ба, бачо, белчуг, бате, бял, бик, калушар, кавал, кичура, копке, кошара, дада, дроб, глезен, гугушук, макар, мамалига, мазаре, мокани, нани-на, нрав, олеле!, печурка, пия, праз, ум (cca.10000 congruențe);

4-catalană: aquesta, batut, braç, cinturó, edat, fat, fregues, guàrdia, indicació, inflamació, interès interessat, lligat, melmelada, mut, os, ou, plantació, pre-ocupació, primària, riu, sang, situació, somni (cca. 4000 congruențe);

5-cehă: agent provokatér, aglomerace, aha!, akcent, akt, akustika, aleluja!, ambice, anděl bič bílý, blecha, blůza, brambora, brázda, brlog, brzy, bunda, byk, čaj, časčasto, černý, čistý, co, deviace droby, fazole, fixace, guláš, hra, hranice, hromadí, hyba, kliš, kočka, koláč, kořalka, koryto, křen, krk, kůlna, jikra, lepicí, lev, maso, mlha, mrkev, nával, neexistence, obyčej, oko, olej, oltář, oměj, ovčín, pelyněk, pivnice, pláž, plný, plout, po, pohár, příčně, přijmi, přínos, propast, pstruh, půl, rajče, rámsaty, salaš, sáně sekera slabý, slanina, směr, smet struna, šála, šaty, škoda, šunka, taška, teta, tlap, trh, trochaty, tvorba, uhlíújma, vegetace, veselý, vrabec, zákon, zálohy, závist, žena, žlab,

znak, žok, zuřivý, zvyk

6-croată: balega, ban, katana, klobuk, krilo, lokot, maciuga, makar, mamaljuga, mrena, mreza, norok, okolis, otava, palos, pasiste, poreklo, postava, postruga, ris, sbeg, stog, straica, tmac, varos, vrednik
7-daneză: adskille, aflede, angre, barde, barre, bed, bedrager, befole, begroet, bejle, besidde, betale, bitsel, bil, drosche, billede, billet, blafre, blakket, blis, blod, broget, braekke, buklet, bund, burde, baeger, baever, botte (cca. 7000 congruențe);

8-ingleză: ablet, ago, alike, begin, boyar, browse, buzz, calf, card, dower, ewe, lath, murg, ploy, port, razz, rivulet, shepherd, shrewd, silence, sitz, string, think, tissue, toss, troggs, unbacked, vadd, verity, was-sail, whizz (cca. 10.000 congruențe);

9-estonă: abstsess, agar, aktiiv, aktsent, armee, äss, beebi, iste, ja, jälle, kaar, kartul, kiosk, kollane, kõrge, kosmos, kurss, laud, märk, mõru, nurk, ookean, polt, põll, purpurüü, putka, tegev, tükk, väike

10-finlandeză: äh!, ahne, almu, ambitio, apanaasi, aplikatio, arbuusi, asetta, asso, atmosfääri, bojaari, damesaani, entinen, hölmö, höyry, hoyrykattila, huojutta, hyökätä, hyvys, hyytelö, imeä, jääda, jarru, joku, juoppo, kään, kaari, kaivella, kalkkuna, karahka, karviais, kepponen, keräus, kerma, kikat-taa, kiljua, koettaa, kohottaa, koloa, kornetti, koro-taa, kortti, koska, kotkotta, koukka, kouru, kratter, kunta, lääke, laki, lamas, lavitsa, leipä, majmot, mennä, meri, mummo, muutto, myllari, nisä, nurkka, paalu, päistär, palje, panna, pasternakka, pelko, pikku, pippuroit, pistella, pohja, poju, poytaliina, proomu, ptruu!, puhveli purkaa, puro, pusu, raaistua, pusu, raivo, räme, repiä, roju, romu, ryh-mitää, sääliö, säie, sekamuoto, selittää, seula, siu-natti, subistaa, suorittaa, suukko, suunnata, suuri, synkka, syntya, syytää, taajuus, täti, tatto, terve, tis-lata, toive, tuhmä, turturikykyki, typerä, tyrä, vaimo, ylentää (cca. 10.000 congruențe);

11-franceză: abattu, ablette, cédille, claude, crotte, doigt, foin, fromage, gaga, gavot, gorge, grabage, grailler, gué, gueuserie, hora, jabiru, lacs, limace, mil-liasse, mordu, moue, muire, trefonds, vite, vocero

12-germană: Arbeit, Auge, beginnend, Bojar, Denken, Drake, Kamm, Käse, Kern, Kren, Küs, Lamm, Lärm, Maisbrei, Mühle, Nase, Pranke, quick!, Quitte, Riese, Satz, Schürze, Sorge, Stab, Trog, Wirbel,

13-greacă: ακμη, αγουριδα, ανατολή, άροτρο αρρα-βωνες, βαρκα, βάρος, βάθρο, βελεντσα, βεντούζα, βοϊζων, βουβάλι, βρακάκι, δώρο, έλιξ, εταξερα, φα-ρασι, φλογερα, φοίνιξ, γαλαρία, χαλάρωση, χαρτί, χατήρι, χορος, κανών, μαμά, μαργαρίτα, μαρινατα, μαρμελάδα, μασούρι, μερινό, μίασμα, μίζέρια, μιστρι, όρυζα, παπρικα, περβασι, συρμα, κάρτα, καρτ πο-στάλ, καστραβετς, καζμα, κλοσσα, κοιμιτιρι, κο-πελλα, κρατω, χρεν, λιγο, λικνο, λότ, τμαγια,,

,μαμαλικα, μάντρα, μαργαριτάρι, μελι μένω, μετοχι μυριζω μισζα, μιτρα μητροπολη, μορφή, μουρουνα, μπουμπούκι, μπροσούρα, νάφθα, νιαου, ωριμος, πα-σαρω παστινάκι, πιάτσα, πληθώρα, ποτηρι, προ-βαλλω, προδικάζει, ροή, ρωμάντζα, σαμοβάρι, ροή, ρωμάντζα, σαμοβάρι, σειρά, σχίσμα, σιρροι, σώ-βρακο σούπα σπαθί, στανε, τζέτ, τσέπη, τριβολος, ζε-καθαρίζω (cca. 10000 congruențe);

14-irlandeză: brash, brat, bruighzey, cab, cai, calb-hair, callaid, caog, cnaib, crl, crodh, don, droch, dru-abag, flasg, fliuch, glag, kjarr, muc, mulch, peata, puthar, raip, rath, shriek, sload, smior, soma, soraidh, suas, surd

15-islandeză: aðal, áðan, aðstaða, afla, af-rád, aftur, akur, Álíka, aprikósa, Áriðandi, auðugur, auga baggi, barátta, beður, bneinn, bjaga, blása, boli, böð, böll, bölvá, brá, bráðum, bráður, brattur, buffali, bugur, byr-jandi, ekki, engill, fiðrildi, fönn, fæða, fé, fiðrildi, fiskur, fjárhús, gestur, garðr, giska, grjó, ha? hósti, hrafn, hræðsla, kartafla, kastali, kjallari, kjóll, klöpp, klár, knýja, kol, kona, korn, kort, koss kunna, lamb, lasta, leiga, lengja, lækur, lóð, loppa, magur, mamma, mærr, merki, myrkur, myrkvi, mál, níu, nútímur, ódýr, ögn, pípa, pláss, rammi, saddur, sekkr, setja, síðla, skarn, sæti, sigla, skaði skrifa, skúr, sól, spör, staur, strengur, svipa, svo, tákn, taska, temprá, tíð, tigl, torg, trog, trumba, tumba, turn, túlkr, tví, Þróstur, Þú, ungr, úfr, úlfr, vað, vár, vell, veisla, vespa, vist, völlum, yðr, þjófr, þjórr, öfund, ögr

16-italiană acciaio, adorno, alba, cren, baule, boccali, boiario, botte, carro, camo, cattelo, cioccia, cresa, dipoi, gancio, giogo, lume, mattina, mela, mo, ochi-etto, passo, piada, pupazza, querela, qhiribizzo, spunta,

17-letonă: acs, atmiņa, auss, ârâ, asins, âtri, bagâts, cerība, divi, çka, frizieris, galva, gâze, grietzt, iirsis, izlase, izmērs, jaunietis, ka, kā, kabata, kails, kartu-peļi, jaunietis, jeb, lēni, mala, mamma, mēle, migla, mīksts, nē, ola, pa, pamanīt, parasti, pirmais, pļava, puika, punkts, rinda, salds, saule, seši, smarņa, stikls, tēja, tu, tulkot, upe, vecs, vienīgi, vilna, zupa, zvans, žurka

18-lituaniană: aki arti, atspėti, ausis, aušra, bėda, čia, čigonė, čiulbėti, daina, dantis, dar, darbas, diskusija, du, figūra, fontanas, giminė, išeiti, ieškoti, jaunimas, jurginas, kanapė, kėbulas, keli, kepti, kilimas, klįjai, konstitucija, kukurūzas, kurjerių, lapė, lavina, lė-nadėžė, mama, mėsa, migla, mirti, moneta, paštas, paviršius, pirm, ramunė, ratas, saldus, santūrus, sauga, saulė, sąveika, skalbti, skersai, sodžius, sriuba, stiklas, sulig, svečias, šeši, šokis, šokių, talpa, teta, tėtė, upė, vai, vaikas, viešėti, voveraitėm, vyskupas, žiurkė

19-macedoneană: барем, чизма, колбаса, компир, кош, кранче, крастависа, крпа, курка, кутија, хар-тија магла, морков, око, патлижан, пие, почне, прими, рж, седи, спанак, сто, шунка, три, треба

20-maghiară: ambár, bacsó, bátya, bojár, borbély, csobán, dajka, darabont, domb, és, fiú, gazda, gondol, katrinca, kolinda, málé, moc, mormol, oriás, ös, pap, pozdorja, szám, szombat, talp, város, vereb, vigyáz (cca. 1000 congruențe);

21-malteză: arlogg, attent, barra, evidenti, farfar, ġab, ħabb, karru, kaskata, ikraħ, ingrat, ingust, laqġha, lok, lumija, lupu, moll, nattiv, portafoll, ried, rota, salvagg, sofra, spaga, temp, tendenza, utilizza, vagabond, valz, verita', virga, vuci, wied, žied

22-norvegiană: ambitiøs, angå, arv, att, avslå, balje, bjoda, dudi, geta, magr, oevi, rota, skrifa, sufflør, sug, supe, taka, tjald, trog, ulfr, vatr, vekj, venja, voeta, vinda (cca. 7000 congruențe);

23-olandeză: aspiratie, boeket, dwaas, kaas, klaar, kleur, koord, liniaal, mama, meel, meester, mal, murmureren, lamp, lumineus, oog, pallas, panne, pis, reductie, reputatie, roze, schuur, sproet, vriend,

24-poloneză: ale, aluzja, aplikacja, au!, badać, biały, błąd, borsuk, brat, byk, cerkiew, co, czarny fala, fasola, gmina, gołąb, halas, karp, kasztan, kość, lekki, lew, ławka, mama marchew, meble mięso, mgła, miaranic, pieniądze, po, poło, port, powies'c', powódź, prom, pusta, rak, sałata, siła, skórka, skrót, sok, suchy, szkło, tanio, ucho, zabawa, serwetka, skrót, śmietana, sok, sto, stróż, suchy szef, szkło, szkoła, szwagier, szynka, tato, włosy, czarny fala, fasola, gmina, gołąb, halas, karp, kasztan, kość, lekki, lew, ławka, mama marchew, meble mięso, mgła, miaranic, pieniądze, po, poło, port, powies'c', powódź, prom, pusta, rak, sałata, siła, skórka, skrót, sok, suchy, szkło, tanio, ucho, zabawa, serwetka, skrót, śmietana, sok, sto, stróż, suchy szef, szkło, szkoła, szwagier, szynka, tato, włosy

25-portugheză: abrupto, agitação, ausência, brusco, capacidade, calva, choque, comoção, de, excessiva, excitação, falta, fundo, inflamação, irregularidade, resistência, robustez, ruptura, solução, ulceração,

26-rusă: аминь!, анафора, апостроф, бандит, беленгхербрат, картофел, каскад, час, чиерков, чиердак, кеерпечее, душман, энергия, желать, лев, лоона, нос, пастырь, преосвященство, причина, принос, сила, ворота, время

27-sârbă: агхиутза, аливиди, барагладина, бардак, баштина, базаокхи, бесметик, били, бинете, боростеан, брабете, бротак, бучиуман, чеакла, черда, чиозварта, чирип, чиурдар, данак, дарабант, доди, додие, досади, драница, дудва, дудуита, духани, глуп, фанат, фанеата, фестание, форфотеала, фуркута, гангание, газорнита голаш, ибовник, испасение, иуруси, жигајние, кодана, кодарла, кривец, кривина, куцкрбета, куматру, калкун, ламписоара, леорбаи, лигхиоана, липа-липа, литанија, мантуинта, мисуиала, муче, намете, опанет, оспат, папорнита, парасковение, пардалник, паретепле-

сув, перпелеак, петрекание, пипирига, питура, попонац, пуиандру, ракамете, родаска, рогач, рапциуга, рапосаре, ратан, разбоиу, рохоз, роурика, секатиу, свећњак, сијлете, скумпара, соакат, соходол, спасење, стерз, стиорлакаи, шиндра, тафнос, тандали, тапосица, тинереата, типериг, топлєње, тулник, туруиала, урсатоаре, усна, умре, вилтоаре, ванзолеала, вاراتик, весло, вифореала, вифорнита, врутеј, занганит, зуруитура (cca 3000 congruențe);

28-slovenă: baba, bel, bogat, bombaž, breskev, cedilo čas, čist, črn, en, glava, gleženj, groza, hlače, izpit, jeklo, koleraba, lev, luč, mera, nič, nos, notri, običaj, oči, okoli, plača, rak, siv, služba, sok, sol, steklo, torba, trg, trud, ura, vlada

29-slovacă: baclaty, celina, hochot, chren, cundra, dedu, dobytok, egres, hra, kosiar, lavica, liec, marinada, miera, brazdu, palos, pastrnak, peciarka, pleva, pohar, puska, sane, slanina, stuka, svokra, um, zaloha, zavor

30-spaniola: afuera, agrio, aja!, alba, aquela, arar, bajo, berza, bombero, cantico, carda, catadura, cedula, clueca, corteza, jarra, lata, milagro, oriflama, pared, peligro, pila, queso, suero, tierno, traje, trapo, viaje

31-suedeză: aha!, åker, begynner, blyg, bojar, bråd, dop, droska, elev, flaska, gård, glädja, grå, hoppa, kaross, kåseri, kittla, klosa, låda, lam, låta, mascara, mjöl, öga, påminna, piss, reguladetri, smäcker, somn (cca. 7000 congruențe);

32-ucraineană: білий, чай, чашка, сіль, крило, кухня, фрукт, гриб, ікра, лампа, ліки, міра, море, ніс, око, огорожа, олія, плуг, рівний, сто, церква, цукор, вечір, ворота, wine, змія

2.-Vechi ideograme cu poțential semantic susceptibil de a permite o lectură retrospectivă a civilizației getodace. Limba getodacă și scrierea ideografică-posibile legături între civilizația getodacă și vechea civilizație chineză

白 alb, alba ziua, zorile, aurora; 欺 amăgi; 余 amar, peste limite; 押 apăsa 折 ara, sparge, rupe, desteleni; 錘 arbore, ax, mastă, catarg; 糸 ață, fir; 辱 bajoc, rușine; 闕, sec, post, opreliște; 寂 bașca, separat; 鬼 benga, demon, fantomă; 醉 bețiv, beat; 冒險 boacăină, aventură; 幸 bucurie, noroc; 手帳 caiet; 滑 cast; 悔 căi, regreta; 古潭, cătun, sat dacic; 斜 căș, oblic; 割 căști; 希望 chef; 峡谷 chei; canion; 峡 chei; 危險 chichion pericol; 引出し 抽屜 chichiță, sertar; 抽屜 密 chimiță, ascuns; 競争 chios, întrecere; 給料 chirie, salariu; 桜 cireș; 蔗糖 clacă; cooperare; 協同 clacă; 効果 coca, odraslă; 觀察 constata, observa; 角 corn, unghi; 鬼 cornea, demon; 沸 covăsi, fierbe; 婚 cununie, căsătorie; 殺 cura, ucide; 独 Dacia; 独国 羈乘 Dak(u)ken, țărâmul Daciei; 男子 danci, flăcău; 男性 dânsul, om; 男性 dânsul; 与 da; 既 deja; 魔 demon; 動物 dobitoc; 欲求 dorință, naz, năzuință; 疑 echivoc, îndoială; 響 ecou; 努力 efort, corvodă; 労働 efort; 越 ex-

agera; 寝 somn, somni; 越 excede; 誉 faimă; 粉 făină; 族 familie, gașcă; 嬉 ferice; 流 fluviu; 葉 frunziș; 褲, 褲子, 禪 gaci; 愚 gâgă, prost; 石油 gaiță, păcură; 保証 gaj, garanție; 黄色 gălbui; 家族 gașcă; 貴 ghea, dragă; 冷却装置 ghețarie; 檢 gini, privy, vedea; 昆虫 goangă; 腐 gogi; 苦 greu, amar; 墓 groapă, cavou; 午後 gagu, după amiază; 崩, 糜 hâi; 糜 hâi; 減, hâi; 販 haini, trăda, vinde; 争 hâră, dispută; 局限 hat; 賊 hoț; 靈 iele; 昨 ieri, trecut; 柔 încet, iavaș, moale; 劣 inferior, prost; 濁 întunec, turbiditate; 費 izădi, cheltuială; 剩 jaf, exces; 演劇 joc, teatru; 私妻 jumate, soția mea; 洗 la, lăia, spăla; 藥 leac; 取 a lua, șuti, hoți; 霧 mânglă, ceață; 前 mai înainte, mai; 眠 mane, dormi; 霧雨 mazăriche, chiciură; 短 mic, scurt; 混合 mozoli, amesteca; 投 năoti, arunca, năpusti; 習 nărași, învăța; 船 navă; 望 naz; 暗 negură; 旨 noimă; 完了! gata!, ajunge!; 名前 nume; 予想 o să-; prognoză; 羊 oaie; 鳥種 oară, păsări; 常 obisnuit, normal; 潮 ocazie, maree; 渦ochi (de apă); vârtej bulboacă; 職 ocupație, muncă, post, slujbă; 歌 odă; 灯 opaiț; lumină, vâpăiță; 順 ordin, comandă; 別 osebit; 錘 osie, ax, 擊 oști, ataca; 乙 oț, hoțoman; 坂 pantă, cazan; 親 părinți; 煩 păs, deranj; 恐 păs; frică; 写 pastișa, copie; 罰 pedeapsă; 降 pica, cădea; 憎 pizmi, ură; 爆 poc!; explozie; 矯 pocăi, corectă, îndreptă; 落下 prăbuși; 首先 primul, moș, moț; 橋散 răsleți, distribui; 荒 rău, neplăcere; 惡 rău; 笑 răs; 川 râu; 祈 rugă; 塩 sare; 里 sat; 境 schei; 術織 saiac, siac; coase; 削 seca, cosi, tăia, rade; 惜 sâc!; 乳 sâni, lapte; 聖 sfânt; 請 sineca; 睡 soileală, soi, somni; 寝 somni; 縱 statură, stat; 旗 steag, ceată; 承知 ști, sci; 俗 sucă; 絞 suci; 吸 sugă; 苛, 蒸 sumuța; 勸 susține; 討論 tacla; 嘆 tângui, suspina; 寺 templu; 毛巾手拭 tingeu, ștergar; 耐 toleranță, rezistență; 然 totuși, însă; 昔 trecut; 酒 țuică; 湿 ud, uda, umezi; 確立 ursită; 蕁麻 urzică; 柱 ușor, stâlp, coloană, par; 綿 vată; 近隣 vecini; 戾 verso, vărsa; 侵 viola, invada; 予想 vis; prognoză; 訪 vizita; 昔 vremurile vechi; 習慣 zakon, obicei; 戦争 zăzanie, război

3.-Lumea arabă și civilizația getodacă- elemente de lexic comun

Limba arabă: ai? أمي?; afară قرَب; amar رَم; azur قرزأ; ăl لا; baftă تحب; bamă ةيماب; bebe يببي; bob بَح; busolă قَلصوب; capră, suport يربوك; ca ك; capse قشبيك; cămașă شامق; cânepă بنق; ceafă افق; ceai ياش; chibrit تيربك; ciucur لكش; corb بارغ; corn نرق; corn درق; dacuhoară فركسد; dare ساف; ea يه; fus ساف; gaură راغ; gaz زاج; giuvaer فرموج; glob فرك; gol لكأ; hainie قنخ; hală حير; haleală لكأ; hali لكأ; harabaie قتيبرع; hat دَح; hazna زنك; iubi بح; lampă قنبل; lanț ريذنج; lume, stralucire عمال; maladie ضرَم; mațe قذعم; mâne مان; nai يان; năzărire رظن; noi انح!; oaste دشح; ogor لقح; olat ضرأ; orez زر; ostaș زاتسا; pasăre روفصع; păs ب-عص; pâclă قنكرب; roată, ocol قنكرب; rege, cap سار; salată قنكرب

; sandale لادنص; sări صقر; sâc قنكش; soață تس; sol, țară ضرأ; soră عيجر; sorbi برش; stor سرت; surd شرطأ; șef بحاص; taur روث; tulumbă قنكط; uriaș رابج; vacă, bală قنكب; vad يداو; vai عجو; vegetale رضح; zahăr قنكس

4-Lumea hindo-aryană și civilizația getodacă- elemente de lexic comun

hindi

absent अनुपस्थिति, acid एसडि, barjă बजरा, baită, fată, fiică बेटी, butelie बोटल, cameră कमरा, canon, lege कानून, cămin चमिनी, capră बकरी, ce? क्या?, ceai चाय, ceapă प्याज, chenar कनिरा, chică, ghioc गुच्छा, chimir brîu कमर, chioarț, oblic तरिछा, chirie करिया, cuțu, câine कुत्ता, cioară, negru काला, cvas क्वास, deal टीला, dinte दांत, doi, două दो, duhan धुआं, gol खाली, hălălaie कोलाहल, hop, हॉप hop!

4.1. -Cuvinte dacogete în graiul quechua (incaș). Au existat legături între civilizația getodacă și civilizațiile andine?

allinyay; arreglay; bendey; chanka; chijllay; chuchu; chukuna; chherqo; chhichiy; chhikanta; destapay; dike; diskutiy; fregay; istalla; jamuy; jisp'ay; kulli; kutay; k'ana; k'illmi; larq'a larway; llimphuchay i; llunk'u; lunk'uy; machay; mama; misi; ñaña; nitaj; oqo; palqoy; palu; paray; p'iti; puju; qhapariy; qhepuy; qholu; qotuy; q'otuyoj; tanqay; tata; t'ukuy; usqhay; waqay; waqay; wasa; wisq'ay

5.-Concluzii

În perspectivă teoretică, constatarea congruențelor lexicale prezentate, a existenței unei multitudini de cuvinte “surori” în majoritatea limbilor europene, la care se adaugă cele aparținând populațiilor din celelalte continente, poate încuraja o lărgire a orizontului de cercetare în problematica originii și evoluției limbii noastre strămoșești, în context european și mondial. Prin conexiune cu datele altor științe, s-ar putea găsi răspunsul la întrebările privind cauzele uriașei diaspore din trecutul îndepărtat și evoluția ulterioară a Europei.

Centrarea studiului pe scrierea ideografică va permite cuprinderea în aria de cercetări a universului mirific al limbii, culturii și istoriei Japoniei, coroborat cu acela, mult mai vast, al Chinei, al lumii arabe și al vechii lumi amerindiene.

În perspectiva aplicativă, operațională, utilitatea acestor descoperiri nu este mai puțin importantă.

Chestiunea de cea mai mare importanță în dezvoltarea viitoare a tehnologiei informaționale o reprezintă eliminarea clivajului dintre civilizația apuseană, bazată pe cultura alfabetică și celelalte tipuri de civilizație, îndeosebi cea extrem-orientală, având la bază cultura ideogramelor.

Din păcate, gândirea apuseană este extrem de

reticentă la ideea înlăturării prin eforturi reciproce a barierei comunicaționale dintre culturi și insistă într-un mod agresiv pe ideea că, de exemplu, japonezii și chinezii ar trebui să renunțe la scrierea ideografică pentru a-și deschide drum spre societatea informațională. Este o abordare orgolioasă și aberantă, care va întârzia mult procesul osmozei, preconizat de mințile luminate ale umanității.

Occidentul și Extremul Orient par a fi două universuri paralele, care n-ar putea face niciodată joncțiunea la care mă refer.

Este nevoie de o cotitură istorică, limba noastră din bătrâni, alături de alte limbi care au încorporat istoricește elementele unui astfel de tezaur, ar putea juca, prin excelență, rolul de vector.

În remarcabila sa lucrare „Dao, ca o curgere de apă” (Editura Humanitas, 1996), A. Watts își fundamentează pledoria sa în sprijinul ideii ca în viitor ideogramele să devină mijloc general de comunicare, pe un străvechi proverb chinez, care spune că „o imagine face cât o mie de cuvinte”.

În acest context este de observat că scrierea chineză este unică, prin faptul că ea nu folosește un alfabet, ci ideograme, care sunt imagini/simboluri ale lucrurilor. Cultura occidentală continuă să păstreze distanță față de acest sistem de scriere, cultivând prejudecata că este prea complicat și ineficient să te apuci în plină eră a informaticii să studiezi ideograme, care sunt produsul unor vremuri foarte îndepărtate. Mai mult, există un fel de presiune, care îndeamnă la „raționalizarea” acestei scrieri, la convertirea ideogramelor în cuvinte scrise în alfabetul latin.

Consider că scrierea alfabetică ar trebui să se raporteze semantic la ideograme pentru ca pe baza binomului ideogramă-cuvânt, să răzbată pe înțelesul tuturor multitudinea de tâlcuri ale scrierii ideografice. Aceasta, în primul rând pentru că „sensul lor este limpede pentru oricine, indiferent de limba maternă” (Watts, op.cit.). Pornind de la imaginile ideografice, poate fi instituit și dezvoltat în timp un bogat „limbaj vizual”, inteligibil pentru oricine. Nu este, oare, dezirabil ca o a doua limbă, alături de cea maternă, să fie chineza, în forma sa ideografică, sau chiar alături de engleză? - se întreabă Watts.

Occidentul nu mai poate prelungi închistarea față de această parte de lume. Intrarea în cel de-al treilea mileniu ar trebui să inaugureze începutul unei noi ere, bazate pe o largă deschidere reciprocă Orient-Occident. Se pare că propensiunea spre o nouă generație de tehnologie informațională va institui o nouă modalitate de comunicare, în care ideogramele se vor situa la loc central.

Pe de altă parte, în contextul în care multilingvismul a devenit un imperativ categoric pentru școala secolului al XXI, noile generații ar putea fi stimulate și sprijinite să înțeleagă, fiecare, mult mai aprofundat propria limbă, ca interfață în însușirea limbilor străine. Abia atunci se va putea vorbi de societate informațională autentică și de „statul global”.

Azi ne mișcăm inerțial spre viitor într-o societate tot mai informatizată care, dacă nu-și va asuma în timp util revoluția descrisă mai sus, riscă să devină o societate entropică, și niciodată o societate informațională.

